

למרכז שניידר לרפואת ילדים
בית פחולים פאזרד ופחורד אילדים בישראל

מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל
مركز شتايندر لطب الأطفال في اسر انيل
Schneider Children's Medical Center of Israel

פִּאָדָּל

עיתון מרכז שניידר לרפואת ילדים
גיליון 61 • אוקטובר 2021

ניתוחים זעירים, רפואה גדולה

ביקור במחלקה לכירורגיה במרכז שניידר לרפואת ילדים. עמ' 12-13

ניתוחים זעירים, כיורגיה גדולה

המחלקה לכירורגיה בראשות ד"ר דרגן קרברושיץ' מחברת יחד התמחויות על רבות ומפיקה את המיטב מעבודה רב תחומית של המומחים השונים בעולם ניתוחי הילדים. הדרך שעשה הרופא הצעיר, מאז שנחת בארץ ובשניידר ב-1993, ממשיכה עם תוכניות גדולות ועשייה רחבה לקידום כיורגית הילדים בישראל

לאחר דיונים מעמיקים ומקצועיים עם הצוותים הרב תחומיים הרלוונטיים. אני מברך על שיתופי הפעולה המצוינים שיש לנו בשניידר - עם המערך האונקולוגי, מחלקת הרדמה, מכון הגסטרו, מכון ריאום, הפגייה, מחלקת הדמיה ורדיולוגיה פולשנית, המכון לדיאליזה ומחלקות האשפוז. חשוב להמשיך ולטפח את שיתופי הפעולה האלו הן בניתוחים מצילי חיים והן בניתוחים שמצילים לילדים את איכות החיים. גם זה חשוב מאוד, ולשם כך אנחנו משתמשים בשיטות זעיר פולשניות לביצוע ניתוחים שכוללים תיקונים קוסמטיים כמו 'חזה סנדלרים' ו'חזה יונה' או ניתוחים להפסקת הזעת יתר."

הסיעוד הכירורגי: טיפול 24/7

לצד האשפוז הכירורגי, כוללת המחלקה מרפאות ייחודיות לתחומים שונים (קולו-רקטלי, בריאטרית, עיוותי חזה ועוד), שבהן מתבצעים מדי שנה כ-3,500 ייעוצים. "זהו עולם מקצועי שלא חדל להתפתח", אומר ד"ר קרברושיץ', "לאחרונה, כדי לתת את המענה הכי מדויק ורגיש שאפשר, פתחנו מרפאת שדיים לנערות עם גושים או ציסטות בשד, ומרפאה לכירורגיה נאונטולוגית למעקב כירורגי אחר פגים שעברו ניתוחים."

על מקומו המרכזי של הסיעוד במחלקה מספרת מנהלת הסיעוד של המחלקה הכירורגית, אילנית פוזננסקי: "מבנה המחלקה לכירורגיה שונה לחלוטין ממבנה מחלקות הילדים (א, ב' וג'). המחלקה כוללת את כלל תחומי הכירורגיה, כ-11 במספר. לכל תחום כירורגי מנהל יחידה, רופאים בכירים ומתמחים של התחום. הצוות הזמין לילדים ולהורים 24 שעות ביממה הן האחיות - צוות הסיעוד שמעניק שירות וטיפול לכלל הילדים המשוכים לתחומי הכירורגיה השונים". מבנה מחלקתי ייחודי זה מחייב את אחיות הכירורגיה בשניידר לרכוש ידע רב ומיומנויות מקצועיות סיעודיות בתחומי הכירורגיה השונים, לצורך קבלת החלטות מקצועיות באופן עצמאי או בייעוץ טלפוני (ראו פירוט במסגרת).

"מטרייה ניתוחית" בכל הארץ

ד"ר קרברושיץ' הגיע לניהול המחלקה עם תנופת עשייה גדולה. אחד החידושים הוא מתן "מטרייה מקצועית" לכירורגית הילדים בבתי החולים לניאוד וברזילי - שת"פ שמאפשר לבתי חולים קטנים להתגבר על הבעיה של מיעוט מומחים בכירורגית ילדים, וליהנות מהניסיון ומהידע של מנתחי שניידר. ברוח דומה, יוצאים רופאי המחלקה ליעוצים במרפאות כירורגיות של מרכז שניידר הפועלות ברמת השרון, בני ברק, קרית אונו, יהוד, כפר קאסם ואשדוד. "קלטנו עוד שני מתמחים ואנחנו עובדים במתכונת של Group practice", הוא מספר, "מצד אחד משרדים את השירות לרמה ארצית, ומצד שני עושים טריאג' בקהילה ומביאים עוד ניתוחים לשניידר, כאשר כל שלבי ההכנה והמעקב מתבצעים במרפאה ליד בית המטופל. כולי תקווה שבקרוב נפתח מרפאות כאלה גם בטייבה, בחדרה ובמקומות נוספים. בדרך זו אנחנו מקבלים תקן נוסף, ורפואת הקהילה בכללית זוכה לשירות של כירורגיה עד הבית. מדובר פה

בין 10,000 ל-12,000 ניתוחים ופעולות כירורגיות נערכים מדי שנה במרכז שניידר, וכ-40 אחוז מהם מתבצעים בגישה זעיר-פולשנית. גישה זו, שכיום היא פרקטיקה מקובלת, נחשבה רק לפני כעשור לחדשנית בכירורגית ילדים. מי שפרץ את הדרך ביישומה בארץ היה ד"ר דרגן קרברושיץ', כיום מנהל המחלקה לכירורגיה בשניידר. 27 שנה לאחר שהגיע לכאן כעולה מסרביה שלא שולט בעברית - ואחרי דרך ארוכה שכללה התמחות בכירורגיה כללית, התמחות בכירורגית ילדים, פלושיפ בקנדה והשתלמויות אצל הטובים בעולם בתחום הכירורגיה הזעיר פולשנית - הוא שב בתחילת שנת 2020 למקום שבו החל מסלול הקריירה שלו ושהפך עבורו לבית מקצועי.

"מאז שנחשפתי להתמחויות שלי בארץ ובחו"ל לשיטות הזעיר פולשניות, שאפתי להפוך אותן לגישה מובילה בניתוחי ילדים כי הן הרבה פחות טראומטיות למטופל ועם השפעות קוסמטיות זניחות ביחס להיקף הפעולה הכירורגית", אומר ד"ר קרברושיץ', "עם השנים נוצר ניסיון רב וכיום אנחנו מבצעים ניתוחים מזעריים מורכבים עם תוצאות מצוינות - בחלל הבטן (לפרוסקופיה) ובבית החזה (טורקוסקופיה), באבחנות אורולוגיות וגינקולוגיות, ובמגוון גדול של מקרים כמו תיקון מומים מולדים מורכבים, כריתות גידולים, ניתוחי השמנה ועוד". כירורגית הילדים, לדבריו, היא הפיין-טיינג' של מקצוע הכירורגיה. "כירורג ילדים עובד על ספקטרום רחב מאוד, והחזון שלי הוא לחבר יחד את כל היתרונות שלנו במגוון התחומים הזה, כדי להביא בשורות לעוד הרבה ילדים ומשפחות ולהזניק את שניידר לגבהים נוספים ברמה העולמית."

מצילים חיים - ואיכות חיים

במחלקה לכירורגיה מטופלים בכל שנה אלפי ילדים מרחבי הארץ, לפני ניתוח ואחריו, כשהם מלווים על ידי צוות רב תחומי משלב האבחנה, דרך ההכנה לניתוח ועד לשחרור הביתה.

באשפוז הכירורגי מאושפזים ילדים בתחומים שונים - אורתופדיה, נירוכירורגיה, פלסטיקה, אורולוגיה, אף אוזן גרון ועוד. באחריותה המקצועית של המחלקה מתבצעים מדי שנה כ-1,500 ניתוחים של כירורגיה כללית - מניתוחים שיגרתיים כתיקוני בקע שונים, תיקון אשר טמיר וכריתות תוספתן, ועד לניתוחים מורכבים כמו תיקון מומים מולדים (ושט, תריסרון, פי הטבעת, ריאום ועוד), הסרת גידולים, תיקוני עיוותים של בית החזה, טיפול בחבלות בטן וחזה, וכן פעולות להתקנת צנתר בטני לדיאליזה וקו ורידי קבוע. חלק ניכר מהניתוחים מבוצעים בטכניקות אנדוסקופיות שונות, באמצעות מכשירים זעירים וללא פתיחת הבטן או בית החזה - טכניקה המבטיחה החלמה מהירה, פחות איבוד דם במהלך הניתוח ופחות כאבים לאחריו, יחד עם צמצום סיבוכים אפשריים. ד"ר קרברושיץ' מסביר: "מבחינת טכניקה כירורגית הטווח הוא עצום - מניתוח בתינוק של 2.5 ק"ג עם מום מולד, ועד לניתוח במטופל עם השמנת יתר ששוקל 150 ק"ג. ניתוחים לתיקון של מומים מולדים וניתוחים אונקולוגיים תמיד מאתגרים, כי כל מקרה שונה ממשנהו. אני מקפיד מאוד שניתוחים מורכבים או מיוחדים יתבצעו

צוות המחלקה לכירורגיה במרכז שניידר

בעשור האחרון הוא פיתח השתלמויות של רופאים ממדינות העולם השלישי, שהתקיימו בישראל בהצלחה. "הרופאים האלה חוזרים למדינותיהם ומשדרגים את השירות הרפואי שם. התוכנית הבינלאומית נעצרו בגלל הקורונה, אבל יחודשו ברגע שנוכל. אפשר להפוך את שניידר למרכז ידע והוראה עולמי בתחום של כירורגיית ילדים. יש פה יכולות גבוהות מאוד מבחינת עבודה מולטי-דיסציפלינרית. כל זה קורה בזכות הצוות הסיעודי המעולה שלנו בניהולה של אילנית פוננסקי, וצוות רופאים נהדר שלשמחתי תוגבר בשנה האחרונה כך שבנוסף למומחים אנחנו נהנים כיום מחמישה מתמחים מצוינים".

לשמר אווירה של אמון הדדי

כמי שמעיד על עצמו שצמח במרכז שניידר מאפס, ד"ר דרגן קרברושיץ' יודע כמה חשוב לטפח אנשים. "הדבר החשוב ביותר מבחינתי הוא לשמר פה אווירה של אמון, ושדע תמיד שאנחנו סומכים אחד על השני. בכך אני גאה להמשיך בדרך שהתווה מורי ורבי פרופ' נפתלי פרויד, שיהל שנים רבות את המחלקה, תמיד האמין בי ונתן גב לכל יוזמה. אני עדיין נרגש מההזדמנות שקיבלתי להמשיך לחבר יחד את כל חלקי הפאזל הזה כדי להשיג את התוצאות הכי טובות בטיפול בילדים. הרי בשביל זה כלנו כאן".

הסיפור המיוחד של אחיות הכירורגיה

"האחות בכירורגיית ילדים צריכה לדעת לאמוד ולזהות מצבים משתנים של הילד לפני הניתוח ולאחריו, להקשיב לדיווחי ההורים ולהחליט בזמן אמת האם המצב דורש קריאה לרופא או שביכולתה לתת את הטיפול הסיעודי בלי צורך בהוראה רפואית", אומרת אילנית פוננסקי, מנהלת הסיעוד במחלקה, "זו תפיסת עבודה שמקדשת שיתוף פעולה מקצועי באופן יום-יומי וברמה הגבוהה ביותר. צוות הסיעוד הוא המעגל המטפל הזמין לילדים ולהורים 24 שעות ביממה, ולמעשה מנהל את הטיפול בילד ובמשפחתו". בימים טרופים אלה של מגפת הקורונה, הייחודיות של האחיות הכירורגיות באה לידי ביטוי ביתר שאת, לאור אשפוזם של ילדים עם כוויות או בעיות כירורגיות שונות, שבשל בידודם וסיבות אחרות לא יכלו להתאשפז במחלקה הכירורגית ואושפזו במחלקות אחרות בשניידר. "האחיות שלנו הגיעו למחלקות שבהן אושפזו הילדים ונתנו את הטיפול המקצועי הכירורגי כמו החלפת חבישות וטיפול בסטומה ובנקזים - כך שכל מומחיות הטיפול של אחות כירורגיית ילדים הגיעה עד למיטת הילד, בכל מחלקה לפי הצורך". מציינת אילנית, "שיתוף הפעולה וההיענות של הצוות הסיעודי בכירורגיה לפניות ממחלקות שונות לקבלת טיפול סיעודי כירורגי, היו ללא היסוס וללא משוא פנים. היה ברור לאחיות שהילד תמיד במרכז, ושמטרת העל שלנו היא שיוענק לו הטיפול הכירורגי המתאים, המקצועי והאיכותי ביותר בכל מקום בו הוא מאושפז במרכז שניידר".

ב-Win win situation. החזון של ד"ר קרברושיץ' הוא לייצר בכירורגיית הילדים סטנדרטיזציה ארצית, בהובלה של מרכז שניידר.

"כאשר ילד ייכנס לניתוח בברזילי באשקלון או בלניאדו בנתניה, הוא יטופל באותם סטנדרטים של שניידר, על סמך תבנית האיכות שלנו. בשלושים שנה, שניידר שינה את רפואת הילדים בישראל - עכשיו הזמן למקסם את המעטפת שלנו לטובת פוקוס על כירורגיית הילדים". חלק מהחזון הוא להביא לשניידר את הניתוחים הגדולים והמורכבים ביותר מכל הארץ. "המטרה היא להתרכז בניתוחים כמו תיקון מומים וניתוחי אונקולוגיה - כאלה שמעריבים מספר מקצועות, כי זו המהות שלנו ואלו הן החוזקות. את הניתוחים האלקטיביים הפשוטים יחסית, אפשר יהיה לבצע גם בשלוחות שלנו ברחבי הארץ, בקהילה ובבתי חולים שיעבדו תחת מעטפת שניידר".

לנתח אונליין עם מומחים מחו"ל

אחרי שכיהן כסגן מנהל המחלקה לכירורגיה בשניידר, ועבר לנגב לארבע שנים לנהל את המחלקה לכירורגיית ילדים בסורוקה, ד"ר קרברושיץ' חזר לשניידר ממש עם פרוץ הקורונה. ימי הקורונה דחפו את המחלקה למנף יכולות של עבודה ולמידה מרחוק, לעידן חדש של עשייה כירורגית. "הקמנו במחלקה חדר תקשורת שניתן לנהל ממנו פגישות רב תחומיות בתוך הבניין, ברחבי ישראל, וכמובן דיונים בלייב עם עמיתים בבתי חולים בעולם. אלו הן מערכות טלמדיסין מתקדמות, המאפשרות להעביר באונליין קבצים כמו סרטוני ניתוח, בדיקות והדמיות, להביט בהם עם שותפים מחו"ל ולדון יחד. אנחנו ממשיכים ברכש של טכנולוגיות כדי שאפשר יהיה לשדר ישירות מניתוחים - לא רק מניתוחים לפרוסקופיים, שבהם המערכת כבר מצלמת באופן מובנה - אלא גם מתוך ניתוחים פתוחים, דרך מצלמה שתותקן על זרוע מיוחדת. כך אפשר יהיה לנתח בשניידר בסיוע אונליין של מומחה מחו"ל, ויש לכך גם ערך הוראתי ולימודי רב. כל זה משתלב בשאיפה לקדם עוד יותר את הקשרים הבינלאומיים החזקים שלנו עם מרכזים רפואיים מובילים לילדים. במקרים המסובכים ביותר - כמו ניתוחי ושת וקנה, מומים נדירים ופיסטולות חוזרות - הגישה שלי היא לא לשלוח משפחות למסעות ארוכים ויקרים בחו"ל אלא להביא את המומחים לכאן, וכך גם להרוויח ערך רב להכשרת הדור הבא".

שלוחות של מרכז שניידר בעולם

החזון של ד"ר קרברושיץ' פורץ את גבולות ישראל ונכנס לעולם הרחב של תירות מרפא. "העתיד הוא הקמת שלוחות של שניידר במדינות כמו קזחסטן, אוקראינה וארצות מזרח אירופה. שלוחה קדמית כזאת היא שער למיצוי כל החוזקות שלנו".

